

рии у детей: дисс. ... докт. мед. наук / В.Н. Бычковский. – Симферополь, 1974. – 395 с.

24. Биохимические и молекулярные аспекты симбиоза человека и его микрофлоры / В.Н. Бабин, И.В. Домарадский, А.В. Дубинин, О.А. Кондракова // Росс. хим. журн. – 1994. – Т. 38. – С. 66-78.

25. Страховская М.Г. Стимулирующее влияние серотонина на рост дрожжей *Candida guilliermondii* и бактерий *Streptococcus faecalis* / М.Г. Страховская, Е.В. Иванова, Г.Я. Фрайкин // Микробиология. – 1993. – Т. 62. – С. 46-49.

26. Олескин А.В. Микробная эндокринология и биополитика / А.В. Олескин, И.В. Ботвинко, Т.А. Кировская // Вест. Моск. ун-та. Сер. Биология. – 1998. – № 4. – С. 3-10.

27. Budrene E.O. Dynamics of formation of symmetrical patterns by chemotactic bacteria / E.O. Budrene, H. Berg // Nature. – 1995. – Vol. 376. – P. 49-53.

28. Madsen D. Serotonin and social rank among human males / D. Madsen // The neurotransmitter revolution. Serotonin, social behavior, and the law (R. D. Masters and M. T. McGuire, eds.). – Carbondale; Edwardsville, 1994. – P. 146-158.

29. Кондашевская М.В. Комплексы высоко- и низкомолекулярного гепарина с серотонином и их физиологические свойства / М.В. Кондашевская, Л.А. Ляпина, Т.Ю. Смолина // Вестн. Моск. ун-та. Сер. Биология. – 1996. – № 2. – С. 17-20.

IS MICROBIOME THE SECOND BRAIN OF HUMAN?

I.V. Bohadelnikov, N.I. Muzhetskaya, O.V. Zdyrko, Yu.V. Vialtseva

SUMMARY. Such facts as integral and intercellular organization man's microbiome, collective and obligatory interactions in whole bacterial clump, biosocial signs (bacterial unselfishness fulfilled in apoptosis and autolysis in sake population) instability genes, responsible for these processes, allows to comprehend microbiome as social community, similar to animal and humans. Common neurotransmitters, influencing both brain and microbiome, homologous receptors in microorganisms and nervous cells and shared informational agents (small molecules), their structural and quantitative (informational) compatibility, ability to influence social behavior man allows to perceive a microbiome as analog nervous system.

Key words: *microbiome, social concord, analogue of brain.*

Отримано 1.08.2011 р.

КОМЕНТАР ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА ЖУРНАЛУ “ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ”

У статті наведено низку відомих широкому загалу наукових фактів, які безперечно потребують всебічного і логічного осмислення. На думку авторів, мікробіоту людського тіла можна вважати соціумом і другим мозком. Поважаючи право на таку точку зору, ми змушені висловити ряд застережень.

1. Попри те, що мікроорганізми з'явилися значно раніше, ніж людина, і краще пристосовані до мінливих умов природи, вони залишились на низькому рівні розвитку.

2. Не можна механічно переносити терміни, які стосуються людини і її буття, на трактування мікробіоти. Зокрема, під соціумом чи соціальним співтовариством сьогодні розуміють людську спільноту, що характеризується спільністю соціального, економічного і культурного життя. Альтруїзм передбачає безкорисливу діяльність людини для задово-

лення потреб та інтересів інших людей. Отже, в разі альтруїзму йдеться про осмислені, свідомі дії. А ще треба згадати мораль, етику, емпатію, що притаманні лише людині... Нам вбачається, що вільне застосування цих термінів і понять для інтерпретації мікроорганізмів веде до семантичного непорозуміння.

3. Автори намагаються ототожнити мозок людини з мікробною біоплівкою. Разом з тим, сучасна наука має достатньо доказів, щоб вважати людський мозок вищим органом регуляції життєвих функцій організму і головним органом психіки. Невже фантазування приведе до думки, що мікробіота є також органом психіки?

Мабуть, варто зазначити, що здатністю до саморегуляції володіють різні біологічні системи (наприклад, культура клітин, що перевиваються, бджолині та мурашині сім'ї та ін.). Але це аж ніяк не оз-

ДИСКУСІЇ ТА РОЗДУМИ

начає, що в кожній із цих систем діє вищий регуляторний центр з осібною структурою і функціями.

Питання, порушені в статті, спонукають до загальнофілософського осмислення живої природи. Тому добре було б отримати відгук фахових

філософів і вчених богословів. Просимо відгуки на статтю професора І.В. Богадельнікова і співавторів надсилати на адресу редакції журналу «Інфекційні хвороби».

М. Андрейчин.

Шановні колеги!

Запрошуємо Вас взяти участь у роботі всеукраїнської науково-практичної конференції на тему: «Природно-осередкові інфекції», яка відбудеться 17-18 травня 2012 року в м. Ужгороді.

Програма конференції присвячена обговоренню шляхів розв'язання актуальних питань природно-осередкових інфекцій. Будуть розглядатись особливості перебігу цих хвороб у сучасних умовах, труднощі діагностики і диференційна діагностика їх у дітей і дорослих, раціональне застосування нових антибактерійних, імунотропних, дезінтоксикаційних та інших засобів. У дні роботи конференції відбудеться спеціалізована виставка медикаментів, медичного обладнання та інформаційних матеріалів.

Матеріали конференції публікуватимуться в одноіменному збірнику. Редакційні вимоги будуть надіслані на початку січня на адресу обласних і АР Крим науково-медичних товариств інфекціоністів.

Оргкомітет

Контактні телефони в Тернополі:

чл.-кор НАМНУ, проф. **Михайло Антонович Андрейчин** – (0352) **52-47-25**,
доц. **Олег Любомирович Івахів** – (0352) **25-19-66** служб., моб. **050-377-59-85**.
Факс: (0352) **52-72-69**. E-mail: olivakhiv@ukr.net або infecdis@ukr.net

Шановні колеги!

10-11 жовтня 2012 р. у м. Судак (АР Крим) відбудеться всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю і Пленум Асоціації інфекціоністів України на тему: «Вірусні хвороби. ВІЛ-інфекція/СНІД».

Матеріали конференції публікуватимуться в одноіменному збірнику. Редакційні вимоги будуть надіслані в травні на адресу обласних і АР Крим науково-медичних товариств інфекціоністів.

Оргкомітет

Контактні телефони в Тернополі:

чл.-кор НАМНУ, проф. **Михайло Антонович Андрейчин** – (0352) **52-47-25**,
доц. **Олег Любомирович Івахів** – (0352) **25-19-66** служб., моб. **050-377-59-85**.
Факс: (0352) **52-72-69**. E-mail: olivakhiv@ukr.net або infecdis@ukr.net